

ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Η Πρωτομαγιά είναι ετήσια γιορτή των εργαζομένων, με παγκόσμιο χαρακτήρα. Οι εργάτες και οι υπάλληλοι σ' ολόκληρο τον κόσμο απεργούν και με συγκεντρώσεις, πορείες και άλλες εκδηλώσεις προβάλλουν τα αιτήματά τους.

Η Πρωτομαγιά ως εργατική γιορτή καθιερώθηκε στις 20 Ιουλίου 1889, κατά τη διάρκεια του ιδρυτικού συνεδρίου της Δεύτερης Διεθνούς (Σοσιαλιστικής Διεθνούς) στο Παρίσι, και να γιατί.

Την 1^η Μαΐου 1886 οι εργάτες του Σικάγου οργάνωσαν μια μεγάλη απεργία διεκδικώντας καθιέρωση του οκτάωρου και καλύτερες συνθήκες εργασίας. Την εποχή εκείνη το κανονιστικό πλαίσιο εργασίας στις ΗΠΑ ήταν σχεδόν ανύπαρκτο και οι εργοδότες μπορούσαν να απασχολούν το προσωπικό τους όπως και όποτε ήθελαν, ακόμη και τις Κυριακές. Επειδή ήδη στον Καναδά οι εργάτες είχαν πετύχει ορισμένα από τα αιτήματά τους, τα εργατικά συνδικάτα των ΗΠΑ αποφάσισαν την έναρξη απεργιακών κινητοποιήσεων την 1^η Μαΐου 1886 για το οκτάωρο.

Στην απεργία πήραν μέρος περίπου 350.000 εργάτες σε 1.200 εργοστάσια των ΗΠΑ. Την Πρωτομαγιά του 1886 έγινε στο Σικάγο η πιο μαχητική πορεία, με τη συμμετοχή 90.000 ανθρώπων. Μια εφημερίδα της πόλης ανέφερε ότι «καθόλου καπνός δεν έβγαινε από τις ψηλές καπνοδόχους των εργοστασίων και των μύλων, και τα πράγματα είχαν σαββατιάτικη μορφή». Οι εργάτες πήγαν στη συγκέντρωση με τις οικογένειές τους, ντυμένοι με τα καλά τους, σαν σε γιορτή. Στην κεφαλή της πορείας ήταν ο συνδικαλιστής Άλμπερτ Πάρσονς, η γυναίκα του Λούσι και τα επτά παιδιά τους.

Η απεργία κράτησε τέσσερις μέρες. Ωστόσο, η κατέληξε σε αιματοχυσία λίγες μέρες αργότερα, με την επέμβαση της αστυνομίας και των ανθρώπων της εργοδοσίας. Το πρώτο αίμα χύθηκε δύο ημέρες αργότερα έξω από το εργοστάσιο ΜακΚόρμικ στο Σικάγο. Απεργοσπάστες προσπάθησαν να διασπάσουν τον απεργιακό κλοιό και ακολούθησε συμπλοκή. Η Αστυνομία και οι φύλακες της επιχείρησης επενέβησαν δυναμικά. Σκότωσαν τέσσερις απεργούς και τραυμάτισε πολλούς, προκαλώντας οργή στην εργατική τάξη της πόλης.

Την επομένη αποφασίστηκε συλλαλητήριο καταδίκης της αστυνομικής βίας στην Πλατεία Χεϊμάρκετ. Η συγκέντρωση ήταν πολυπληθής και ειρηνική. Το κακό, όμως, δεν άργησε να γίνει. Οι αστυνομικές δυνάμεις όμως, πήραν εντολή να διαλύσουν διά της βίας τη συγκέντρωση. Ακολούθησε σύρραξη, κατά την οποία από το πλήθος των απωθούμενων διαδηλωτών ρίφθηκε μια χειροβομβίδα προς το μέρος της αστυνομίας, η οποία εξερράγη, σκοτώνοντας έναν αστυνομικό και τραυματίζοντας δεκάδες. Η αστυνομία άνοιξε πυρ κατά βούληση κατά των συγκεντρωμένων, με αποτέλεσμα να σκοτωθούν τουλάχιστον τέσσερις διαδηλωτές και να τραυματιστεί απροσδιόριστος αριθμός, ενώ έξι αστυνομικοί έχασαν τη ζωή τους από πυρά (συναδέλφων τους ή των διαδηλωτών παραμένει ανεξακριβωτο), ανεβάζοντας τον αριθμό τους σε επτά.

Για την έκρηξη της χειροβομβίδας και το θάνατο των αστυνομικών, κατηγορήθηκαν οι συνδικαλιστές Άουγκουστ Σπις, Γκέοργκ Έγκελ, Άντολφ Φίσερ, Λούις Λινγκ, Μίκαελ Σβαμπ, Σάμουελ Φίλντεν, Όσκαρ Νίμπι και Άλμπερτ Πάρσονς, που ήταν από τους οργανωτές της διαδήλωσης. Όλοι, εκτός του Πάρσονς και του Φίλντεν, ήταν Γερμανοί μετανάστες. Η δίκη των οκτώ ξεκίνησε στις 21 Ιουνίου 1886. Ο εισαγγελέας Τζούλιους Γκρίνελ ζήτησε τη θανατική ποινή και για τους οκτώ κατηγορούμενους, χωρίς να προσκομίσει κανένα στοιχείο που να τους συνδέει με τη βομβιστική επίθεση. Απλώς, είπε ότι αυτοί ενθάρρυναν με τους λόγους τους την επίθεση κατά των αστυνομικών, γι' αυτό κρίνονται ένοχοι συνωμοσίας. Αντίθετα, η υπεράσπιση των κατηγορουμένων έκανε λόγο για πιθανή προβοκάτσια εκ μέρους της εργοδοσίας.

Οι ένοργοι εξέδωσαν την ετυμηγορία τους στις 20 Αυγούστου 1886 κι έκριναν ενόχους και τους οκτώ κατηγορούμενους. Οι Σπις, Έγκελ, Φίσερ, Λινγκ, Σβαμπ, Φίλντεν και Πάρσονς καταδικάστηκαν σε θάνατο, ενώ ο Νίμπι σε κάθειρξη 15 ετών. Μετά την εξάντληση και του τελευταίου ένδικου μέσου, ο κυβερνήτης της Πολιτείας του Ιλινόις, Ρίτσαρντ Όγκλεσμπι, μετέτρεψε σε ισόβια τις θανατικές ποινές των Σβαμπ και Φίλντεν, ενώ ο Λινγκ αυτοκτόνησε στο κελί του. Έτσι, στις 11 Νοεμβρίου 1887 οι Σπις, Πάρσονς, Φίσερ και Έγκελ οδηγήθηκαν στην αγχόννη, τραγουδώντας τη «Μασσαλιώτιδα» (το γαλλικό εθνικό ύμνο).

Η δίκη των οκτώ θεωρείται από διαπρεπείς αμερικανούς νομικούς ως μία από τις σοβαρότερες υποθέσεις κακοδικίας στην ιστορία των ΗΠΑ. Στις 26 Ιουνίου 1893 ο κυβερνήτης του Ιλινόις, Τζον Πίτερ Άλτγκελντ παραδέχθηκε ότι και οι οκτώ καταδικασθέντες ήταν αθώοι και κατηγόρησε για την όλη εξέλιξη τις αρχές του Σικάγου. Ως μια ύστατη πράξη δικαιοσύνης έδωσε χάρη στους φυλακισμένους Φίλντεν, Νίμπε και Σβαμπ. Αυτό ήταν και το πολιτικό του τέλος. Αργότερα, ο επικεφαλής της αστυνομίας του Σικάγου, που έδωσε την εντολή για τη διάλυση της συγκέντρωσης, καταδικάστηκε για διαφθορά. Μέχρι σήμερα παραμένει ανεξακριβωτο ποιος ήταν ο δράστης της βομβιστικής επίθεσης.

Στη μνήμη, λοιπόν, των εργατών του Σικάγου αποφασίστηκε να γιορτάζεται η 1^η Μαΐου ως παγκόσμια ημέρα της εργασίας, υπενθυμίζοντας σε όλους πως πάντα οι κατακτήσεις εξασφαλίζονται με αγώνα και, αν χρειαστεί, με θυσίες.

Στη χώρα μας, ο πρώτος εορτασμός της Εργατικής Πρωτομαγιάς έγινε το 1893, στην Αθήνα, με πρωτοβουλία του Κεντρικού Σοσιαλιστικού Συλλόγου του Σταύρου Καλλέργη. Η 1η Μαΐου ήταν Σάββατο και εργάσιμη. Έτσι, επελέγη η Κυριακή 2 Μαΐου, για να έχει η γιορτή μαζικό χαρακτήρα. Σύμφωνα με την εφημερίδα «Σοσιαλιστής», που εξέδιδε ο Καλλέργης, στις 5 το απόγευμα της Κυριακής συγκεντρώθηκαν στο Στάδιο πάνω από 2.000 σοσιαλιστές και εργαζόμενοι. Η «Εφημερίς» τους υπολόγισε μόνο σε 200 και σημείωνε σε άρθρο της: «Οι πλείστοι εξ αυτών ήσαν εργάται, ευπρεπώς κατά το πλείστον ενδεδυμένοι, με ερυθράς κονκάρδας επί της κομβιοδόχης, και πολύ ήσυχoi άνθρωποι. Αυτοί είναι οι πρώτοι σοσιαλισταί εν Ελλάδι, και συνήλθον χθες εις το πρώτον αυτών εν Αθήναις συλλαλητήριον».

Οι συγκεντρωμένοι ενέκριναν ψήφισμα με τα εξής αιτήματα:

- Την Κυριακή να είναι όλα κλειστά και οι πολίτες ν' αναπαύονται.
- Οι εργάτες να δουλεύουν 8 ώρες την ημέρα.
- Να αποδίδεται σύνταξη σε όσους αδυνατούν να συνεχίζουν να εργάζονται λόγω ασθένειας ή αναπηρίας εξ αιτίας της δουλειάς τους.

Το ψήφισμα επιδόθηκε στον Πρόεδρο της Βουλής την 1η Δεκεμβρίου (!) 1893 από τον Σταύρο Καλλέργη, ο οποίος ανήλθε στη συνέχεια στο δημοσιογραφικό θεωρείο και περιέμενε με ανυπομονησία από τον Πρόεδρο της Βουλής να το εκφωνήσει. Αυτός όμως κωλυσιεργούσε και ο Καλλέργης διαμαρτυρήθηκε μεγαλοφώνως. Τότε, με εντολή του Προέδρου συνελήφθη για διατάραξη της συνεδρίασης. Οι στρατιώτες της φρουράς, αφού τον κτύπησαν με τα κοντάκια των όπλων τους, τον μετέφεραν στο αστυνομικό τμήμα, όπου παρέμεινε επί διήμερο. Στις 9 Δεκεμβρίου 1893 δικάστηκε και καταδικάστηκε σε φυλάκιση 10 ημερών, τις οποίες εξέτισε στις φυλακές του Παλαιού Στρατώνα.

Με τον περιπετειώδη αυτό τρόπο έληξε και τυπικά ο πρώτος εορτασμός της Εργατικής Πρωτομαγιάς στην Ελλάδα.

(Στοιχεία από το διαδίκτυο)

